

Domoljub

V Ljubljani 3. junija 1942-XX

55 - Štev. 23

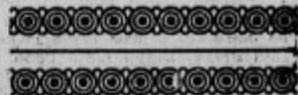
Mimohod Gospodov

Zvonovi zvonijo,
vsa vas je v zelenju
in luči med cvetjem
po oknih gore.
Bandera vihrajo,
zastave šumiho,
za njimi vrste se
možje in žene.

In fantom postavnim
ter brhkim dekletom
vsa šolska mladina
veselo sledi;
za njimi nedolžni,
kot lilije malčki
posipajo cvetje
na tihe poti.

Zoeličar prihaja
v belini in zlatu:
Priatelj in src vseh
ljubeči Gospod.
Pozdravlja domove
in verne družine
ter vse blagoslavlja,
ki bivajo tod.

Procesija vije
se lahko čez polje
in moli goreče
sred žitnih valov,
da Bog v neizmerni
dobroti bi svoji
izlil čez vse stvarstvo
slap božjih darov.

RAZGLED PO SVETU

Vojna poročila

V severni Afriki so 26. maja italijanske in nemške sile napadle sovražne oddelke pri Mar-mariki. Srdita bitka še vedno traja in se ugodno razvija.

V Sredozemskem morju italijansko letalstvo neprestano in uspešno bombardira Malto, podmornice pa torpedirajo sovražne prevozne in bojne ladje.

V Severnem ledenem morju so nemški bombniki napadli 2 močno zavarovani ladijski spremljavi in potopili 10 ladij s 114.000 tonami in pokodovali en rušilec in mnogo ladij.

Na ruskem bojišču, kjer se hrabro udeležujejo tudi italijanski oddelki, se bijejo hudi boji na vsej fronti, uspešni za sile Osi in njih zavez-nike. Južno od Harkova so Nemci uteli čez 240 tisoč Rusov, več sto oklepnih voz, nad 1000 topov in na tisoče motornih vozil. Obkoljevalna bitka južno od Harkova gre h kraju. Osmisljene skupine se še upirajo, pa ne morejo več spremeniti usode te bitke.

Japonci prodirajo v kitajske pokrajine, posebno v Šansi in Čekiang in so oddaljeni od indijske Kalkute le še 300 km.

Zdravstveno stanje nemškega naroda

Nemški zdravstveni vodja je nedavno podal daljšo izjavo o sedanjem zdravstvenem stanju nemškega naroda. Pegavec so ugotovili na 16 domačinih in 62 tujih. Na priključenih pokrajinah je bilo od tifusa napadenih 8 Nemcev, 672 Židov in 220 tujcev. Tudi škrlatinka je postala milejša in je zahtevala majhno število smrtnih žrtev. — Preteklo leto se je v vsej Nemčiji rodilo poldrugi milijon živih otrok. Število je le za 100.000 novorojenčkov manjše kakor v letu 1940, med tem ko leta 1939 ni bil dosežen milijon. Umrljivost dojenčkov se ni povečala. Umrljivost mater se je zmanjšala. Za napredek dorasčajoče mladine je preskrbljeno z živilskimi obroki, z vitaminskimi tabletami in z razpošiljanjem mladine na deželo.

Dva milijona prostih delovnih mest

Nemški ministerialni svetnik dr. Beisiegel je izjavil, da danes ni več govora o kakšni brezposelnosti v Nemčiji, pač pa o številnih prostih mestih. Delovni uradi so razpolagali konec marca letos z 2 milij. prostih mest, dočim jih je bilo v začetku leta prostih samo 1,5 milijona. To se je zgodilo kljub temu, da je dobilo zaposlitev v Nemčiji 1,4 milij. inozemskih delovnih moči.

Nemška delavska fronta

Stopila je te dni v deseto leto svojega obstoja. Zaposluje poldrugi milijon prostovoljnih nameščencev. V mirni dobi si je ta ustanova nadelala skrb za socialno in zdravstveno stran delavstva. V vojni ko je splošno pomanjkanje zdravnikov, zdravstvena skrb po podjetjih še ni pustila. Ze zdaj se v teku obsežne priprave, da bo delavstvo v vseh vojnih podjetjih imelo prihodnjo zimo vsak dan toplo kosilo. Danes šteje nemška delavska fronta 25 milijonov članov in članic.

Bosi bodo hodili v šolo

Oblasti v švicarskem Curihu so prišle na misel. Za poletne mesece hočejo odrediti vsem šolarjem, da bodo bosí prihajali v šolo. Tako bi prištedili precej usnja. Po vsem curičkem okraju so že razposlali posebne okrožnice, v katerih zahtevajo od staršev pristaneč na ta ukrep.

Pomorski promet z Ukrajino

Iz nemškega časopisja povzemamo, da bodo v kratkem uvedli pomorski promet z ukrajinskimi pristaniščema Nikolajevom in Herzonom, ki bo omogočal prevoz blaga iz Nemčije in podonavskih držav. Rečne ladje bodo plavale po Donavi do Črnega morja, tam pa bodo blago pretovorili na morske ladje in prepeljali do ukrajinskih luk.

Poljedelske stroje naročajo

Romunija, Bolgarija in Hrvaška so naročile letos v Nemčiji 20.000 plugov, 8000 bran, 5000 sejalnih in 1000 kosilnih strojev ter veliko število motornih plugov (traktorjev). Romunija sama je naročila nad 2000 traktorjev. Romunsko poljedel-sko ministrstvo je v Braili odprlo tečaj, v katerih se kmetje uče ravnati z motornimi plugi. Znatna naročila poljedelskih strojev imajo tudi madžarske strojne tovarne.

Švedska in Finska

Švedska in Finska sta podpisali trgovinsko pogodbo. Po tej pogodbi bo Švedska izvozila na Finsko za 35 milijonov kron železa, jekla in strojev, dala pa je Finski tudi kredit 35 milijonov kron za nakup življenjskih potrebščin na Švedskem.

KRATKE

z vsega sveta

Povprečna gostota prebivalstva v Evropi je 47, v Aziji 30, v Ameriki 6,4, na vsem svetu 16,4 na kvadratni kilometer.

Več sto oseb je bilo ubitih in ranjenih zaradi izbruha silnega viharja v kitajski pokrajini Šakvan.

500 odposlancev se je udeležilo te dni zbora ameriškega odseka svetovne zidarske organizacije v ameriškem Chicagu.

234 kg je tehtal svetovno znani debelih Sisto Gomez, ki je umrl pred dnevi v Loehi v Urugvaju.

50 članov šteje zdaj po smrti kardinala Baudrillarda kardinalski zbor v Vatikanu.

Papež je sprejel slovaškega prometnega ministra dr. J. Slana.

Petorke, dva dečka in tri deklice, je rodila Senegalka v afriki naselbini Podor. So zdravi.

Na Madžarskem je še vedno pod vodo 450.000 oralov njih in 500.000 oralov pašnikov.

Zarote proti avstralski vladi je odkrila tamna policija.

Novo veliko vojaško ustanovo: visoko šolo za nemške oficirje bo dobil Berlin.

Danska konservativna stranka je izključila iz svojih vrst bivšega danskega trgovinskega ministra Möllerja, ker je pred nekaj dnevi pobegnil v Anglijo.

Nemški državni urad za tehnične izdelke je s 15. majem prepovedal izdelovanje biciklov in njihovih delov, kakor tudi montažo posameznih delov.

1861 ha zemlje so razdelili med 2615 družin v okrožju Dnjepropetrovska v Ukrajini.

73 milijonov funtov je izdala angleška vlada za ohranitev cen za živila na doseganji višini. Kljub temu so cene nekaterim predmetom precej narasle.

452 milijonov švicarskih frankov so znašali lani dohodki švicarskih zveznih železnic; za 55 milijonov več kakor prejšnje leto.

Obtok bankovcev v Združenih državah je dosegel 11 milijard, dočim je lani znašal 8,5 milijarde dolarjev.

Najstarejše delniško društvo na svetu imajo baje na Švedskem; to je rudarska družba bakrenih rudnikov, ustanovljena pri Falune v 13. stol.

Pristojna oblast v Turčiji zanika, da tam zmanjkuje živil, da se cene obupno dvigajo in da sploh nastopa kriza v prehrani.

50.000 Bolgarov, ki so se svoječasno umaknili iz Ukrajine, se želí spet vrniti tja.

1300 španskih prostovoljcev pod poveljstvom polkovnika Vilalba je odrinilo te dni na rusko fronto.

800 letnice prihoda nemškega reda cistercijancev na Madžarsko slave letos madžarski katoličani.

Mehika se je dokončno pridružila državam, ki so področnice Anglije in Amerike ter je napovedala Italiji, Nemčiji in Japonski vojno.

ZGODBICE

Šivalni stroji kraljice Natalije

Kraljica Natalija je bila žena srbskega kralja Milana Obrenoviča, kateri je leta 1885 zapletel svojo deželo v vojsko z Bolgari. Kakor je bil Milan po eni strani spreten vladar in diplomat, tako je bil kot človek skrajno lahkomišeln, tako da je bila Natalija ob njegovi strani prava mučenica. Bila je nenavadno lepa ženska, katero pa je še bolj kakor telesna lepota krasila plemenitost srca in duhovitost duha. Ko jo je Milan pregnal iz Srbije, je odšla v Pariz, kjer je dolga desetletja žive-la v nekem katoliškem ženskem samostanu ter tamkaj pred kratkimi leti umrla v visoki starosti kot pobožna katoličanka. Doživeti pa je morala žalostni konec svojega sina Aleksandra Obrenoviča, ki so ga leta 1903 umorili za-rotniki, ko je z njim izumrla vsa Obrenovičeva rodovina.

Ko je leta 1885 nastala vojska z Bolgari, je Natalija takoj začela lajšati bedo tistih družin, ki so njihovi očetje bili na bojišču, ter je organizirala pomožno delo za vojake. Kupila je 40 šivalnih strojev ter povabila žene borečih se mož, naj prihajajo v njeno hišo šivat zimsko obleko za vojake in obveze za ranjence.

Tistega dne, ko je izšel oklic za sodelo-vanje, se je zglasil pri njej neznan gospod, ki je dejal, da ji mora nekaj važnega sporočiti. Misleč, da je kako veselo sporočilo z bojišča, ga je takoj dala poklicati pred se. Zgovorni neznanec pa jo je takole nagovoril:

»Premisljena kraljica! Prav gotovo bo vaše veličanstvo oprostilo mojo vsiljivost, če vam povem, da je brezvesten agent zlorabil dobroto vašega veličanstva in vam prodal šivalne stroje, ki so jih že davno prekosili šivalni stroji moje tovarne, ki jo imam čast zastopati. Da vam nekoliko preprečim škodo, sem si dovolil tiste ničvredne šivalne stroje odnesti iz palače na dvorišče ter na njihovo mesto postaviti svojih 40 strojev brezplačno, da boste vi, veličanstvo, in žene borečih se vojakov imele veselje s svojim delom.«

Preden se je kraljica dobro zavedla, je možakar že izginil. Ko je stopila k oknu, je videla, da so delavci vseh doseganjih 40 strojev že znosili na dvorišče in novih 40 strojev v palačo. Še je premišljevala, kako je s to zadevo in kam bi z novimi 40 stroji, ji že sporo-če, da nekdo želi priti k njej v avdienco. Sluga je sporočil, da se možu silno mudi, ker ima važno sporočilo za kraljico. »Ah, gotovo je kak sel od kralja.« Vsa vesela mu veli vstopiti.

Bil pa je spet nov agent za šivalne stroje, ki je razložil in dokazal, da je starih in novih 40 strojev čisto zanj, da pa si je on dovolil v imenu svoje tovarne pokloniti ji imenitnih 40 strojev, ki so jih že prinesli v palačo, medtem ko so onih ničvrednih 40 že odnesli na dvorišče. K sklepu je možakar prosil kraljico, naj dovoli, da bi njegova imenitna tovarna do-bila naslov dvornega dobavitelja. Ni pa počakal odgovora, temveč je takoj odhitel.

Natalija je bila zdaj resnično presenečena ter je nekaj časa strmela skozi okno ter gledala na dvorišče, kjer je stalo kar 80 strojev, medtem ko so novih 40 nosili v palačo.

Po kratkem pomisleku je kraljica Natalija velela tistih 80 strojev z dvorišča takoj znositi nazaj v palačo. Tako je zdaj imela kar 120 šivalnih strojev namesto 40, nakar je pri njej zdaj na šivalnih strojih delalo 120 žensk, kar je uspeh njene plemenite zamisli močno povečalo.

Na 550 milijard cenijo nepremično premože-nje romunskih Židov.

Madžarske oblasti so razveljavile 700 dove-ljenj, ki so jih imeli razni judovski trgovci s vinom za svoje obrate.

24 milijonov ljudi dela v Nemčiji za vojno; izdelava se je v zadnjih 12 mesecih pomnožila za 100%.

153 oseb, ki so se bavile s kupčijami na črni borzi, so poslali v Romunijo v konfinacijo.

Na najvišji vrh v Andih, na 7040 m visoko Aconcagua, so se te dni povzpeli štirje argentinski planinarji.

Kaj je NOVEGA

Novo žrtve komunističnih morilcev

Isti dan, ko sta padla pod krogliami komunističnih ubijalcev vsuoč. prof. dr. Lambert Ehrlich ter akademik Viktor Rojic, je bil žrtev atentata uradnik Vzemajne zavarovalnice gospod Ivo Peršuh. Ivo Peršuh je bil daleč naokoli znan kot spreten organizacijski delavec, kot dober ljudski govornik ter zaveden katolik. Tri dni se je boril v bolnišnici s smrtjo, dokler ni v četrtak ob pol petih izdihnil. Zadnji pot k Sv. Križu je nastopil v soboto ob 17, ko so ga številni pogrebeli pospremili v dolgem sprevodu do groba.

V sredo okrog polnoči pa so oboroženi komunisti nasilno odpeljali iz Male vasi pri Ježici vnetega člana Katoliške akcije Ivana Povšeta in njegovo mater. Oba so odpeljali do Save, kjer so mater s kamenjem pobili in jo vrgli v reko, od kodor pa se je rešila, aina pa so kruto ubili in ga ravno tako vrgli v Savo. Z njim je delavska katoliška akcija dobila svojega prvega mučenika. Ivan Povše je bil slovesno pokopan na Ježici v nedeljo popoldne.

Vaeuiliški profesor dr. Lambert Ehrlich in akademik Viktor Rojic sta dva dni počivala na skupnem odru v Akademskem domu na Miklošičevi cesti, kjer ju je kropilo nad 10.000 Ljubljancem. V soboto ob devetih popoldne pa je slovenska akademika in dijaška mladina pospremila svojega velikega vodnika in dobrotnika dr. Ehrlicha in tovariša Rojica v stolnico, kjer so bili žalni obredi, ki jih je opravil generalni vikar, prošt, g. Ignacij Nadrah. Na so obe trupli prepeljali v molinico na Zale, kjer ju je zopet kropilo številno občinstvo do njunega pogreba v nedeljo ob štirih popoldne. Pogreba, ki ga je zopet vodil generalni vikar, prošt g. Ignacij Nadrah, so se udeležili: Eksc. Visoki komisar Emilio Grazioli, armadni general Eksc. Mario Robotti, zvezni tajnik dr. Orlandini, podprefekt dr. David, ljubljanski kvestor dr. Ravelli, mnogi višji častniki, funkcionarji in odličniki, velike množice akad. mladine, dijaštva ter njena zastopstva ter nepregledne množice ljudstva. Na Zalah je akad. in dijaška mladina priselga načelom, po katerih jih je vodil prof. Ehrlich, pri odprtem grobu pa se je poslovil od obeh rajnih generalni vikar in prošt g. Ignacij Nadrah, ki je poudaril, da je bilo edino zločinstvo, zaradi katerega sta bila ubita, njuna ljubezen do Kristusa in njegova Cerkev in borba proti brezbožnemu komunizmu. Naj vse žrtve mirno počivajo v Gospodu!

Prvi petek v juniju je pred nami! Zadostimo presv. Srcu Jezusovemu!

d Kdo sprejema delavce na delo. Pokrajinska zveza delodajalcev je opozorila vsa včlanjena združenja, naj delodajalci upoštevajo pri sprejemanju delavstva predpise naredb, ki določa, da se ne smejo sprejemati na delo delavci, ki ne bi bili vpisani v seznamu, ki jih vodi namestitven urad, in brez posredovanja tega urada. Razen v primerih, določenih v odst. 2. čl. 4. omenjene naredb se mora namestitven delavca vedno opirati na pismeno obvestilo, ki ga prejme delodajalec od namestitvenega urada. Nadalje so že v omenjeni naredbi tudi navedene izjeme od tega, kakor vsebuje naredba, tudi določila, kdaj je zahteva za dodelitev delavca imenska.

Česnjeve rezine. Zmešaj 10 dkg masti ali masla, prideni 3 rumenjake, 15 dkg sladkorja in mešaj četrt ure. Prilivaj počasi osminko litra mlezgave mleka in privedaj polagoma 10 dekagramov moka. Pridaj sneg 3 beljakov in vanj rahlo zamešaj 10 dkg moka z enim pecilnim praškom. Vlij testo v pomazano pobeljeno pekačo, potresi nekaj izpečkanih česenj in peci tri četrt ure. Pečeno nareži na rezine in potresi s sladkorjem. Če vzameš namesto česenz jagode, imaš jagodove rezine.

d Zamude potniških vlakov pri odhodu s postaje Ljubljana. S postaje Ljubljana odhajajo potniški vlaki čisto zamujeni, ker so pred vstopom potnikov v vlake vrši pregled potnih dokumentov. Potniki prihajajo k vlakom tako pozno, da se ta pregled ne more izvršiti pravočasno, da bi potniški vlaki lahko brez zamud odpeljali iz izhodne postaje. V bodoče potniški vlaki ne bodo več čakali na pregled potnih listov, ampak odpeljali vozno redno ne glede na to, ali je bil pregled izvršen ali ne. Zato opozarjamo potujoče občinstvo v njihovem lastnem interesu, da prihajajo tako pravočasno na postajo, da bodo njihovi potni listi pregledani še pred vozno rednim odhodom vlaka.

d Škropivo je došlo. Kmetijska nabavna zadruga v Novem mestu je prejela prvo pošiljko nadomestka za modro galico, s katerim bodo naši vinogradniki letos škropili svoje vinograde. Vsak vinogradnik iz občine Novo mesto, Smihel, St. Peter, Brusnice, Ajdovec, Toplice in Prečna bo pri zadrugi prejel za vsak hektar svojih vinogradov po 31 kg škropiva, vendar v majschem terminu le 60% pripadajoče množine. Ostalih 40% bodo prejeli v junjskem terminu. Vinogradniki morajo od občine, na katerih teritoriju ležijo njihovi vinogradi, dobiti potrdilo, iz katerega je razvidna površina vinograda. Če ima kak vinogradnik svoje vinograde v več občinah, mora predložiti potrdila vsake občine, v kateri ima svoje trtne nasade. Prejem škropiva mora vsak prejemnik potrditi z lastnoročnim podpisom.

d Nove uradne odredbe. Dnevno časopisje je priobčilo pretekli teden maksimalni cenik za čevljarska dela, nove določbe o registru prebivalstva v občinah Ljubljanske pokrajine, o prijavi in spremembah pristojbin za živinske potne liste in o prijavi zalog vina.

d Nove poslovne prostore podružnice ene največjih italijanskih bank Banco di Roma so svačeno odprli ono soboto v Ljubljani in sicer na Marijinem trgu, kjer je bila prej podružnica Češke industrialne banke.

d Cene maščob na debelo je pristojna uradna oblast v Italiji določila takole: slanina 1317, mast 1421 lir za sto kilogramov.

d V mašnika je bil posvečen 13. maja v jezuitski cerkvi v Rimu pater Anton Koren, doma iz Šoštanj. K novi maši so prišli Slovenci iz vseh delov Rima. Novomašniški govornik je bil pater Zore.

d Za podporo občinskih rezevov v občini Velike Lašče je daroval velikolaški rojak Dušan Smodej 1500 lir.

d Ob sprejemu v bolnišnico v Ljubljani, naj bolniki imajo vedno s seboj kakšno listino, s katero se dokaže osebna istovetnost (propustnico, osebno izkaznico, legitimacijo itd.).

d Ko je plela krompir. 20-letna Darina Turri iz Lagosanta je plela na njivi krompir. Stala je nekaj ur globoko sklonjena nad zemljo. Ko se je zavrnila, je nenadoma ugotovila, da je popolnoma slepa. Zdravniki so izjavili, da gre za vodenično oteklino mrežnice, ki je zelo redek povod oslepitve.

d Nesreča ne počiva. Pri vožnji gnoja si je zlomil nogo na Pogancih pri Smihelu 27-letni hlapec Jurij Beg. — S poda je padla in si zlomila desnico 47-letna žena posestnika Ana Starčeva iz Rosalnic pri Metliki. — V veži je padla in si zlomila desnico 68-letna užitarica Gazdova Katarina iz Gaberja pri Brusnicah.

d Še nekaj nesreč. Pri hiši je padla in si zlomila nogo 57 letna Antonija Kraševc iz Lukovice pri Brezovici. — Na skedaju je padel in si zlomil levico 9-letni Leopold Pajk z Rakkeka.

d Razstava misijonskih daril v Vatikanu. V prvih dneh septembra bodo v Vatikanu uređili posebno razstavo daril, ki so jih verniki zbrali po Italiji za papežev škofovski jubilej. Razstavljena bodo mašniška oblačila, prenosni oltarji, kolesa, pisalni stroji in drugo blago, ki ga misijonarji s pridom uporabljajo. Po končani razstavi bodo nabrane predmete odpremil v misijone, deloma pa tudi revnim cerkvam po Evropi.

d 3300 stovov rib je bilo prodanih v tednu od 17. do 23. maja v Rimu, Milanu, Torinu, Bolonji in Firenci.

d Tam ob morju se je zapletel med ribiške mreže 10 m dolg kit. Začela se je borba in se je kitu posrečilo, da je pretrgal mreže in zaplaval na prosto. Pri tem so se pretrgale tudi tunolovke in je sledilo kitu v svobodo tudi 100 že zajetih tunov.

NOVI GROBOVI

Sv. Križ pri Litijah. In kakor posekaš zdrav hrast, v polnem soku rasti in življenja — tako je 19. maja t. l. posegla smrt v naše vrste. Nenadoma in kruto je usoda iztrgala iz naše srede moža poštenjaka, vernega in dobrega soproga in očeta — 54 letnega Franca Petje, posestnika iz Klanca. Bil je vzorni mož. Vsem onim, ki so ga ljubili in poznali, naj bo v tolažbo, da je zapustil to žalostno dolino solz in polno gorja ter se preselil v boljše in lepše življenje. — Ti, dragi France, počivaj sladko in mirno v domači zemlji, na kateri si zrastel in dočepel... Ohranji te bomo v najlepšem spominu. Naj ti sveti večna luč!

V Zagrebu je umrl duhovni svetnik in župnik Iv. Bosina. — V brežiški bolnišnici je po daljši bolezni umrla Pavla Lackne iz Kočevja. — V starosti 84 let je v Cerkljah pri Krškem umrl Kočevar Peter Hönigmann. Rajni je bil pod imenom »Kroiner Peter« kot gostilničar v Slovenski vasi pri Srednji vasi daleč na okrog znan. — V mariborski bolnišnici je odšel v večnost 38 letni Osvald Oršič, mestni uradnik iz Ptuja. — V Mariboru je umrla hčerka železa, kurčaja Erika Bratuša. — V Studencih pri Mariboru je izdihnil svojo dušo 34 letni gostilničar Franc Murko. — V mariborski bolnišnici sta umrla 36 letni bivši mesarski pomočnik Mirko Horvat iz Maribora in 31 letna strojnikova žena Rozalija Furek. — V Mariboru sta odšla v večnost Vinko Marn, sin ključavničarja in zasebnica Marija Ferš, stara 75 let. — V Belgradu je zapustil solzno dolino stari akad. slikar Nikola Milojevič. — V Mariboru sta umrla 65 letna Franciška Zupanc in 61 letna Rozalija Klajnšek. — V Mernu pri Gorici je umrl 85 letni veletrgovec Josip Mermolja. — V Ljubljani so odšli v večnost: trgovski jaestopnik Robert Walland, tovarnar iz Kranja Ivan Prešera, redni profesor in večkratni dekan teološke fakultete dr. Lambert Ehrlich, profesor dr. Mente Maks, profesorja vdova Apotonijska Karlin roj. Gogala, Franciška Dacar in uradnik Vzemajne zavarovalnice Ivo Peršuh, nočni čuvaj Tobačne tovarne v pok. Ambrož Anton.

Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

d Dayek na dediščine. Predpise o davkih na dediščine je ministrski svet spremenil ter poleg sedanjega splošnega davka na dediščine uvedel tako imenovani progresivni davek na vrednost zapuščin. Pri zapuščinah od 50.000 do 100.000 lir znaša ta novi davek 1%, pri večjih zapuščinah pa se odstotno dviga ter doseže 10% pri zapuščinah nad 10 milijonov lir. Zapuščine padlih vojakov niso obdavčene z novim davkom in novi davek se ne pobira, če so dedič trije otroci.

d Zveza slovenskih zadrug šteje sedaj 141 zadrug, od tega 45 kreditnih, 21. nabavljalnih, 5 mlekarških, 7 živinorejskih, 9 kmetijsko-strojnih, 1 elektrotehniško, 6 obrtnih, 24 stavbenih, 3 vodovodne, 7 tiskarskih, 7 zavarovalnih in 6 drugih.

d V okoliš pošte Rovte so vključili vasi Brekovec, Opale, Sovra in Ravne, ki so spadale prej v okoliš žirovske pošte.

d Poljedelski zvezi v Italiji sta sklenili povišati zavarovalne vsote, ki se izplačajo v primeru smrtno nesreče, trajne ali samo časne invalidnosti, zaposlenim pri kmečkem delu.

d Pred posebnim sodiščem je bil obsojen pek Matej Malafronte iz Gragnana pri Neapolju na 15 let ječe in globo 10.000 lir, ker je pri peki kruha kršil zadevne predpise o mešanju moka.

d Če imaš smolo. Oni četrtak je šel v svoj gozd nakladat drva posestnik Fr. Gimpl star. iz Potoka pri Smihelu. Pri nakladanju mu je padla iz suknjiča na tla usnjena denarnica.

Vol je slastnil po njej in z denarnico vred po-
žer štiri bankovce po 100 lir, nekoliko drobiža
ter ček, ki se je glasil za visoko vsoto in ki
ga je Gimpl komaj pred nekaj dnevi prejel od
sina, ki dela v Nemčiji.

Okrog sosedov

s V Mariboru oddajajo mleko strankam le
od 7 do 9 zjutraj. Gospodinjam so naročili, da
morajo mleko takoj prekuhati in tako v vročih
dneh preprečiti zasirjenje.

s **Bolgarska prosvetna zveza** je stopila v
stik s hrvaškim poslaništvom v Sofiji in se je
začela truditi za čim ožje sodelovanje med
hrvaškim in bolgarskim učiteljstvom.

s **Teden pod naslovom »Mati in dete«** bodo
proslavili od 31. maja do 7. junija na ozemlju
hrvaške države. Zbirali bodo po hrvaških me-
stih stare otroške igračke in za oblečke za
otroke ter jih podarili najpotrebnejšim.

s **Pos-bne tečaj** za delavce, ki še ne znajo
pisati, je odprla hrvaška dolavska zbornica.

s **Nastavitev Slovencev na Hrvaškem.** Ja-
ger Alojzij pri ministrstvu trgovine v Zagrebu.
Prelog Vinko pri »Poslovni uredinici za mlje-
karstvo« v Osijeku. Pri središnjici za promet
z življenjskimi potrebščinami: Paliz Jakob v
Pakracu, Zabukovec Janec v Pakracu, Veronek
Franček v Vinkovcih, Skaza Ognjeslav v Žu-
panji, Čajncar Lovro v Bjelovaru, Šlabej Jos.
pri ministrstvu za promet, oddelek za avto-
promet v Zagrebu.

Obhajamo v čim večjem številu prvi petek v juniju. Srce Jezusovo je naše zavetje!

s **»Hrvaški narod«** piše: Nedavno je spre-
jel srbski ministrski predsednik general Nedić
odposlanstvo kmetov iz kulubarskega in pod-
gorskega okraja. V svojem nagovoru jim je
med drugim dejal, da je prišel na svoj po-
ložaj po sili razmer in da želi rešiti to, kar
se rešiti da. Svojo izjavo je končal z besedami:
»Mi moramo vedno biti in ostati Srbi
in ustvarjati Srbijo, novo Srbijo, v kateri bo
vsakemu Srbu dobro. Na vprašanje, če hočejo
še enkrat ustvarjati Jugoslavijo, so kmetje
odgovorili, da ne.

s **Tivarjevi delavci** na Hrvaškem slajejo
prostovoljno od svojega zaslužka en odstotek
v korist države. Mesečni prispevek znaša približno
100.000 kun.

s **Gozdno letovišče** bo zgradil Rdeči križ
v Sarajevu v dolini reke Rame.

s **Razpadajočo rojstvo** hišo bratov Stjepana
in Ante Radiča v vasi Trebarjevo bodo
popravili.

s **V višini 1200 m** sta dva otroška vrta pri
Velikovu.

s **Tivar dela delavske hišice.** Tovarna Ti-
var v Varaždinu, ki tke blago za obleke, gradi
22 delavskih hišic s 444 stanovanji. Prednost
pri dodelitvi stanovanj bodo imeli delavci z
največ otroki in tisti, ki so najdlje zaposleni
v tovarni.

s **N-kaj nezgod.** Z lestve je padel in si
zlomil obe roki najvišje bivačoči kmet Franc
Speh iz Gorjanskega grada. — Na dvorišču je
padla in si zlomila nogo 51 letna Ivana Šauper-
lova od Sv. Benedikta. — Na Tezemu pri Mari-
boru je padla 15 letnemu vajencu Francu Lor-
berju trafica na prsi, mu zlomila več reber
in ga hudo notranje poškodovala. — Petintri-
desetletni okrožni zdravnik dr. Julij Meier iz
Ruš se je s svojim osebnim avtomobilom pe-
ljal v smeri proti Fali. Pred neko hišo v Fali
je stal v Maribor namenjeni avtobus. Na ne-
koliko strmi cesti je popustila zavora osb-
nega avtomobila, ki je zaradi tega zavozil v
avtobus. Zdravnik dr. Meier, ki je doma iz
Cerkeji pri Kranju, je hudo poškodovan na
desnem licu in desnem okesu. Zdravniki so
ugotovili tudi prelom lobanje. — V nekem ve-
lepodjetju v Teznu pri Mariboru sta delavca
27 letni Ivan Toplak in 47 letni Franc Sprah
premikala vagon. Oba sta prestala, da pri-
baja od zadaj po istem tiru drugi vagon. Pre-
den sta oba zapazila grozečo nevarnost, sta
ju že zgrabila odbijača obeh vagonov. Hudo

NAŠI VELIKI MOŽJE

Toman in Svetec

Med staroslovenskimi odličniki je treba ome-
niti tudi pesnika in politika **Lovro Tomana** (1827
do 1870) iz Kamne gorice. Po poklicu je bil prav-
nik in odvetaik v Radovljici in Ljubljani.

Lovro Toman je naš glavni nastopnik poli-
tične ali narodne lirike v sredini prejšnjega sto-
letja. Njegove pesmi so bile izraz pesnikovega
romantičnega navdušenja za narod. V njih je
opeval svobodo in domoljubje, posebno pa slavo
božjo v izredno navdušujočem slogu. Žal, da je
v jeziku slabši, ker je prevedel hodil po stopinjah
pesnika Jovana Vesela-Koseskega, o katerem
vemo, da je naš knjižni jezik le preveč omalo-
važeval in celo pačil. Toman je vse svoje un-
tovore zbral in izdal v dveh pomembnih zbirkah:
leta 1849 je izdal *Glase domorodne*, štiri leta
kasneje pa *Milotinke*. V zadnji zbirki je opeval
svojo ženo, ki je bila tudi pesnica in pisateljica
tiste dobe. Bila je to *Josipina Urbančičeva Tur-
nograjska*. Ta je napisala sredi prejšnjega sto-
letja tri povesti zabavne in vzgojne vsebine, in
sicer: *Nedolžnost in pravica*, *Zvestoba do smrti*,
Izdajstvo in sprava. Prva povestica je še poseb-
no znamenita, ker je v nji pisateljica Josipina
Turnograjska prvič v slovenski književnosti upo-
rabila zgodbo o Veroniki Deseniški in Frideriku
Celjskem.

Toman pa je bil ne samo pesnik, marveč
eden izmed najpomembnejših javnih kulturnih in
političnih delavcev svoje dobe. Bil je namreč
tudi deželni in državni poslanec. Bil je med glavnimi
ustanovitelji Slovenske Matice v letih 1863.
do 1865. Mnogo zaslug je je Toman pridobil tudi
v raznih gospodarskih organizacijah na Sloven-
skem. Umrl je 1870 v Rodanu pri Dunaju.

Še pomembnejši od Tomana je **Luka Svetec**
Podgorski. Pridevek Podgorski mu je dala naša
kulturna zgodovina zato, ker se je rodil v Pod-
gorju v kamniškem okraju leta 1826. Ljudsko
zelo je obiskoval v Kamniku, gimnazijo in pravo
pa v Ljubljani, pravo je dokončal na Dunaju.
Služboval je kot pravnik na Hrvaškem in sodni
uradnik na Kranjskem, bil med drugim tudi ma-
gistratni uradnik v Ljubljani, pozneje pa javni

notar v Idriji in Littij. Dosegel je izredno vi-
soko starost 95 let in umrl leta 1921.

Največjega pomena je Svetecovo pisateljstvo in
pesniško delo. Nadel si je nalogo, da ustvari
Slovenecem *novelo* in *ep*, ki ju do njegove dobe
naša književnost še ni imela. *Novelo* je hotel
ustvariti z dvema deloma, prvo je naslovil *Kazen*
radovednosti, drugo *Vladimir in Kosara*. *Kazen*
radovednosti iz leta 1849. Je slika božičnega ve-
čera, ki je tako značilen za naše slovensko po-
deželje, *Vladimir in Kosara* pa je zgodovinska
novela iz davnih bojev med Bolgari in Hrvatji v
10. stoletju po Kristusu. Toda njegova novela se
ne konča s samim bojem, marveč z veselo svatbo
med hrvaškim kraljevičem Vladimirom in bol-
garsko princezo Kosaro, ki sta dali noveli tudi
ime. Zgodba je precej romantična in se je pisa-
telju je deloma posrečila.

Še manj kot novela pa se je posrečila Pod-
gorskemu dolga pripovedna pesnitev o *Petra*
Klepecu.

Tudi Svetecovo jezikoslovno delo je precej po-
membno. Svetec je bil za Vodnikom prvi, ki je
pokazal na početi poudarek slovenskega jezika,
na tako imenovani rastoči in padajoči naglas, in
je o tem vprašanju napisal znamenite *Blanko* in
razprave (to je znana razlika, ki se lepo sliši v
stavku: primem te za vrát in te nesem do vrát!).

V krogu Staroslovencev je Svetec pomenil
tudi vnetega javnega delavca, saj je bil v svoji
moški dobi poslanec kranjskega deželnega in du-
najskega državnega zbora in član raznih odbo-
rov v obeh zborih. Kot tak je tudi mnogokrat so-
deloval v *Bleiweisovih* *Novicah* in po njih obve-
ščal slovensko javnost s svojim delom in z delom
svojih staroslovenskih tovarišev v javnem poli-
tičnem delu za narod.

Toman, Turnograjski in Svetec Podgorski so
v svoji dobi ustvarili knjižna dela, ki so po-
membna bolj za sodobnike, dasi nimajo trajnejše
vrednosti v naši književnosti. Odlikujejo pa se
po svoji preprostosti in vzgojni vrednosti, ki je
mnogo večja kot književna. Med Novičarji pa so
dela Tomanova in Svetecova na zelo vidnem me-
stu in jih cenimo še danes.

poškodovana so oba ponesrečenca prepeljali v
mariborsko bolnišnico. — V Novi vasi v ptuj-
skem okraju je 31 letni elektrotehnik Alojzij
Bečaj iz Studencev na osem metrov visokem
drogu popraviljet dinamo. Pri tem je izgubil
ravnateljstvo in padel na tla. Zlomil si je levo
roko in levo nogo.

s **Smrtni ostanki Obrenovičev.** Iz stare cer-
kve sv. Marka v Belgradu so te dni izkopali
posmrtno ostanke zadnjih Obrenovičev in ne-
katerih starih vladik, med njimi okostja kralja
Aleksandra, kraljice Drage, kneževiča Sergija,
brata kralja Aleksandra, Ane, vdove Jovana
Obrenoviča in metropolita Teodosija Mrao-
viča. Telesne ostanke so dali v kovinaste krste
in jih prenesli v novo cerkev sv. Marka.

s **Junaški Hrvatje.** V nekem pismu naglaša
neki nemški poveljnik na vzhodnem bojišču
junaštvo hrvaških letalcev zlasti v borbi proti
topovskim postojankam.

Hranilne vloge v Bolgariji so lani narasle
za 5,8 na 23 milijard levov.

s **Vukovarska gimnazija** praznuje letos 50-
letnico svojega obstoja. Batine tovarne so na
svoje stroške spopobile vse gimnazijski in-
ventar in tudi pomožno knjižnico.

s **Umetnostno šolsko delo.** Zaradi popolne pre-
osnove dosedanjega življenja in vzgajanja na
srbskih srednjih šolah je srbski prosvetni
minister izdelal tudi načrt, po katerem bo vsaka
belgrajska gimnazija morala imeti na raz-
pologo tudi večje zemljišče, ki ga bodo obdelo-
vali učenci pod vodstvom strokovnih moči. Po-
trebna zemljišča so dobile šole na razpologo
že letos. Dijaki so vse vrtove vzorno obdelali.

s **Pravilnik o uniformi častnikov**, podčast-
nikov in ostalih članov svoje telesne straže je
izdal hrvaški Poglavinik dr. Pavelič.

s **Zagrebska el-ktrična centrala** ima danes
70.000 potrošnikov, 60 milijonov proizvedenih
kilovatih ur, 1.054.000 m dolgo razvodno mre-
žo in porabi letno 80 milij. kg premoga.

s **Delavsko zdravilišče in okrevališče** so
31. maja odprli v Orahovici blizu hrvaškega
Osjeka.

s **Belgrajžani so postali pridni.** Prebivalstvo
bivše jugoslovske prestolnice je letos obdelalo
toliko vrtov, javnih parkov in nezazidanih parcel,
da bo imela tretjina vsega belgrajskega prebival-
stva vsa povrtnina lahko doma in je ne bo treba
kupovati.

s **Pametna odredba.** Ravnateljstvo gimnazije
v srbskem Knjaževcu je prepovedalo mladini obi-
skovanje kinematografskih predstav. Zaradi stro-
gega izvajanja te naredbe pred vsakim kinema-
tografom pazi po en profesor. Odslej prikazujejo
šolski mladini samo tiste filme, ki so zanj pri-
merni. Predvsem so predstave prosvetnih filmov
dobro obiskane.

s **Znani hrvaški kipar** Dragutin Filipovič je
te dni nenadoma umrl v Zagrebu.

s **Sreča v nezreči.** Žena posestnika J. G. v
Gaberjah je čutila že ves teden v želodcu hudo
bolečino in to posebno po vsakokratnem obedu.
Ni si mogla razložiti, kaj bi bilo temu vzrok, oni
večer pa, ko je dobila ponovno posebno hud na-
pad, je pričela bruhati in pri tem vrgla iz sebe
v veliko začudenje vseh navzočih — najmanj 2 cm
dolgi žebelj. Kdaj in na kakšen način bi bil ta
koček železa zašel v njen želodec, je uganka,
gotovo pa je, da jo je le posebno naključje rešilo
gotove smrti.

s **Na živilske nakaznice** bodo prodajali odslej
drva v hrvaškem Osijeku.

s **Tretji nemški otroški vrtec** so odprli pred
kratkim v Celju.

(Dalje.)

Podjetje je redno vsako soboto plačevalo delavce in voznike. Palir je zmeril kamenje, napisal listek in pri Ludviku je gospod inženir odšteval denar. Po hišah je zadišalo po golažu, ženske so oblegale trgovine, prikazale so se nove obleke, v nedeljo popoldne so plesali in peli, med tistom pa garali in kleli.

Delo je raslo. Gregor se je odločil, da ukupi še en par konj. Povpraševal je po hlapcu, pa ga ni staknil med domačini. Na njihah se je bobotil plevel. Košnja je zastajala, le ženske so se mučile s kmečkim delom, pa še tem se je večkrat stožilo.

V poletnem jutru sta se napravljali mati in Tilka na polje. Pod nebom so gostoleli škripanci. Oleandri pred hišo so se lesketali v jutranji rosi. Dekle si je zavezalo na glavo tanko rožasto ruto in s pesmijo odhitela v kolnico po grablje. Poigrala se je s piščanci, ki so šivkali okrog kokiše. Obstala je pred hišo ter čakala matere, ki je zaklepala vezna vrata.

Po klanecu je prihajal mlad fant z leseno skrinjo na rami. Postal je ob voglu in zavil na dvorišče. Kokoši so se preplašene razkropile po kolnici. Došli je odložil leseni kovčeg, si obrisal poino čelo, pogledal na hišno številko in vlijudno pozdravil.

»Dober dan! Ne vem, če sem prav prišel. Gregorjevo hišo iščem!«

»Prišli ste prav. Kaj pa bi radi?« je nezaupljivo povprašala mati.

»Službe iščem. V vasi so mi povedali, da potrebujete hlapca.« Obe ženski sta začudeno pogledali. Pred njima je stal krekpac fant. Nosil je snažno obleko, še celo kravato je imel. Ta naj bi bil za hlapca?

»Gospodarja ni doma.« je dejala mati. »Pridite zvečer, ko se vrne!« Obrnila se je, dala na ramo grablje in pomignila hčeri. »Pravi! Bom pa počakal do večera. Le nekaj prosim: ali smem svoj kovčeg spraviti pri vas, nerad pohajam z njim po vasi!«

Mati bi mu najrajši rekla, naj gre. Kdo ve, kakšni so ti vandrovc. Prehitela jo je Tilka: »Dajte mi ključ, mama, spravim mu ga v vežo!« Hotela je prijeti za ročaj, pa je ni pustil.

»Dovolite, gospodična, da poneseš sam!« Dvignil je kovčeg in ga zanesel v hišo. Mati je pogledala za njima skozi vrata.

»Hvala lepa!« je dejal in smehljaje pogledal Tilko. Dekle je zardelo. Kako fine manire ima ta človek! »Gospodična« ji je dejal in »lepa hvala« je pristavil. Tudi materi je bil fant všeč, vendar tega ni pokazala. »Kdo ve, kaj se vse skrivra pod gladko lupino!« je dvomila in zato ni izpremenila resnega obraza.

»Pojdiva, Tilka!« je priganjala. »Sonce pripeka, čaj je, da raztrosimo rednje!«

»Smem z vami? Rad bi pomagaj, ker nisem vajen pohajkovati!« Gospodinja je bila v zadregi. Odslovila bi ga, da ni kar sam prijel za grablje in stopal za njima.

Na enožeti je dišala pokošena trava. Sonce je pilo kristalno roso, da so rednji izgledali kakor suhi. Ko si pa dregnili v kup, se je spodaj prikazala mokra trava, ki je odletela na desno in na levo. Fant je slekkel suknič in ga obesil na murvo. Odvezal si je kravato in odpel široko belo arajco. Zavihal je rokave, vzela v roko grablje in zamahnil z ožganimi rokami.

»Glejte, mama, kako hiti!« je občudovala Tilka.

»Se bo že unesel! Taki gosposki ljudje začno z vso silo, pa jim kmalu zmanjka sapa!« »Gosposki se mi pa res ne zdi!« je ugovarjalo dekle.

»Kaj veš, kdo je?«
»Saj ga še vprašali niste!«
»Sam bi moral povedati!«

Komaj eta ženski prišli na konec, je došlec že začel drugi rednji. Tilka je postajala in večkrat pogledala za njim, da jo je morala mati pokarati. Na osredku so se srečali.

»Kje ste pa prav za prav doma?« je začela s poizvedovanjem gospodinja ter se naslonila na grabljišče. Obrnil si je pot s čela in se zasmeljal, da so se mu zavetili beli zobje. Pa se je naenkrat zrosnil in previdno pripovedoval o svojem življenju. Izmikal se je vprašanju o družini. Da je doma

»Sam sem na svetu kakor štor v gmajnici«

v bližnji vasi, je povedal, da je preživel mladost pri stricu župniku v gorah, da je študiral v mestu dve leti, dokler ni stric umrl. O materi ni govoril. Teta ga je vzela k sebi, svojih je imela šest, on pa je služil pri njej za pastirja in za hlapca, dokler ni teta umrla. Potem je taval okrog in iskal dela. Vajen je kmečkemu delu in nič drugega si ne želi, kakor dobre gospodarje, ki jim bo zvesto služil. »Svojih pa nimate nobenega?« je zastavila mati. »Nobenega.« je žalostno končal, »sam sem na svetu kakor štor v gmajnici! Samo Bog je moje upanje in dobri ljudje.«

Mater je ganila beseda Bog, Tilko pa dobri ljudje. Veren mora biti, je mislila prva, dobro srce ima, je sklepala druga. Postregli sta mu z malico in kar dobro jima je bilo, ko je obračal seno, kakor bi veter pihal. Po kosilu je odnašal na velikih vilah in zlagal seno v ograbke. Prav nič vliživ ni bil, kar je bilo posebno všeč materi. Pod večer je zložil ograbke v lonce tako mojstrsko, da sta se obe čudili.

Se preden se je vrnil Gregor, je došli napojiti živino, sedel na klop pod latnik in zaigral na orglice. V klanecu so se zaslišali klici, pomešani z ropotanjem vozov. Gospodar se je vračal domov. Ko so se konji ustavili na dvorišču, je stopil pred voz junaški fant.

»Dobro večer!« je pozdravil.
»Bog ga daj!« je začudeno povlekel Gregor.
»Kaj pa ti?«

»Za hlapca bi bil rad!« je odgovoril. »Kar pokaži, kaj znaš!« Urno je stopil pred konje, odvezal komate, razpregel in konja pognal v hlev.

»Pri steni ju priveži!« je zadovoljivo velel Gregor.

Fant se je vrnil iz hleva, prijel za oje in porinil voz pod kolnico.

»Bo!« je ugotovil Gregor. »Se ženske bom vprašali!« Mati je povedala, kako in kaj ter pristavila, da fant ni napačen. Tilka pa je bolj govorila z očmi, kakor z besedami.

Sklenil je Gregor, da ga vzame. »Na preizkušnji boš par tednov, potem bova udarila v roke!« »Mislil, da se že nočoj lahko domeniva,« je dejal novi hlapec. »Če ne bom za vas, me pa spodite!« Zaenkrat so mu postlali v hlevu. Zjutraj je že vozil z Gregorjem.

Cesta je rasla. Voz za vozom je dovažal kamenje, za kamenjem gramoz, na vrh pa pesek. Težki valjarji so se kot želve premikali gor in dol ter mahtili kamenje pred seboj. Ljudje so služili, pa tudi zapravljali. Največ zasluzka so pa imeli furmani Res, da je bilo treba »mazati« polirja in gladiti Ludvika, a vse to je bila malenkost. Pri Gregorju se je denar še najbolje izkazal. Dva para konj, priden gospodar in pripraven hlapec, doma pa še varčna žena. Hišo so predelali. Iz kuhinje se je umaknilo staro ognjišče. Zanj se je še najbolj potoeval Gregor. Na tem ognjišču, obrobjenim z gladkim kraškimi kamnom, so rastle rodovi. V

zimskih večerih je sedela okrog zglavnika družina. Burja je tulila v kamnu in porivala dim pod sajaso napo, kjer so na policah v urejeni vrsti ležali lonci. Ob ognju pa je bilo prijetno gorko. Zidarji so podrli ognjišče in napo. Zazidali so kamin in v kotu postavili velik štedilnik. Sprva se Gregor kar ni mogel navaditi na novo kuhinjo. »Nič ni vse skupaj,« je rentočil, »zdaj so mi še ogenj zaprili!« Zenskam je bilo pa kar vse všeč: svetla in snažna kuhinja, kamor so brez skrbi obesile prebarvan sklednik in bleščeče bakrene pokrivače s korci. Iz velike veže so porinili gladke skre in tla zalili s cementom. Tudi zgornje suhote so predelali in celo prostorni kašči niso prizanesli.

Pred hišo so vzdali nov lesen hodnik z lepo izrezljano ograjo, na katero je Tilka nanesla rdeče gorečke, nageljne in dišečo elvižo. Ob zidu je blapce zasadi vrtnice, rdeče in rumene, ki so prepletale visoke stebre, na katerih se je vzpenjal senčnat latnik.

Stara kmečka hiša se je prelevila v nov dom, le kolnica je ostala ista.

»Gosposki postajaš, Gregor!« se je ponorčeval Peter. »Kaj bi ne, gosposkega hlapca ima pri hiši!« je pihel Janez, ki mu ni bilo prav, da je dobil tekmeča. »Kaj bi se ujedal,« se je ponosno odrezal Gregor. »Niko je fant, da mu ga ni para. Za dva vzdigne, spretno poganja, vsakega dela se loti in nikoli ne nergal! Le poglejta, kako hitro je razložil!«

Mimo je pripeljal prazni voz Niko. Visoko zravnar je zamahnil z bičem in poganjal konja.

»Pa bi zaklel, Niko,« se je smejal Janez. »Če ne kolneš, nisi furman.«

»Če ne kolneš, nisi furman!«

»Le kar sam preklinjaj, Janez! Moja konjička viečeta tudi brez pridušanj!« Hihot! Konja eta vzpela vratove in potegnila v močnem zaletu.

»Kaj nisiem dejal?« je ponosno poudaril Gregor. »Fant od fare!«

»Iz katere fare?« se je razkoračil Janez.
»Naj bo iz katere hoče! V našo ga bom pripisal!« je odbil Gregor.

»Kaj ga boš vzel za zeta?« se je mužal Peter. Janez je škodoželjno poškilil.

»Zakaj pa ne!« je odločno odvrnil Gregor.
»Prav nič napačen ne bi bil!«

V poletnih večerih so ob potoku prepevali elavci. V duhtečnem bergu so se zibali in drobili pesem za pesmijo. Od sonca ožgani oleandri so znova zažareli in zadišali v večernem hladu. Lahek vetrič je prenašal pitje speve po vrtovih. Niko je napajal konje. Zajahal je pramca in zavriekal, da je odmevalo po vasi. Na vrtiču pred hišo je prilivala Tilka. Položila je kanglo pred gredice in utrgala velik rdeč nagelj. Naslonila se je na ograjo in zamišljena vonjala cvet. Globoko v duši ji je zaživel elika: Fant na konju! Zavihala je rokave in se zasajala. Slavci so odpevali, kresnice so krožile po zraku, lastovke so spravljale mladiče k počitku. »Ta Niko! Kako je pripraven, dober...« Iz sanj jo je zdramila pesem. Visoko na konju je pridiral Niko. Hitro je razjahal, potrepljal pramca po gobcu in ga peljal v hlev.

»Lepih lajnov na svetu ni!«
»Glas se je dvigal. Podstavila je Tilka in ga spremljala v altu.

»Lep glas imaš, Niko!«

(Nadaljevanje priložnosti)

Indija in Indi

Indija je po imenu cesarstvo in ob enem največja in najdrugocenejša angleška kolonija. V glavnem obsega vso Sprednjo Indijo tja do južnih obronkov gorovja Himalaje, na severozapadu pa tudi Birmo (Zadnjo Indijo, Beludžistan) in razne večje in manjše skupine otokov. Indija šteje 5 milijonov km² in nad 380 milijonov prebivalcev, to je šestino vsega človeštva.

Indija slovi predvsem po poljedelstvu. Najvažnejši pridelek je riž, nato sledijo sladkorni trs, pšenica, bombaž, čaj, cimet, opij, kokosovi orehi, kavčuk itd. Zelo upoštevani prirodniški zakladi Sprednje Indije je premož, najde se pa tudi zlato in demanti.

Večina prebivalstva Sprednje Indije pripada Indom, ki so se priselili tja okoli 2000 let pred Kristusom. Indi so povetini bramanske vere. Vsa naroda je razdeljen v kaste in podkaste. Nihče ne sme opravljati posla, ki pripada drugi kasti.

Zenske v Zapadni Indiji, okrašene z bakrenimi obroči

Izven kaste so zaničevani pariye; žive ločeno od pravih Indov in ne smejo niti v njih svetišča, niti v hiše; če govorijo s Indom, držijo pariye roko pred ustni, da se njihova sapa ne dotakne inda. Pariye opravljajo dela najnižje vrste.

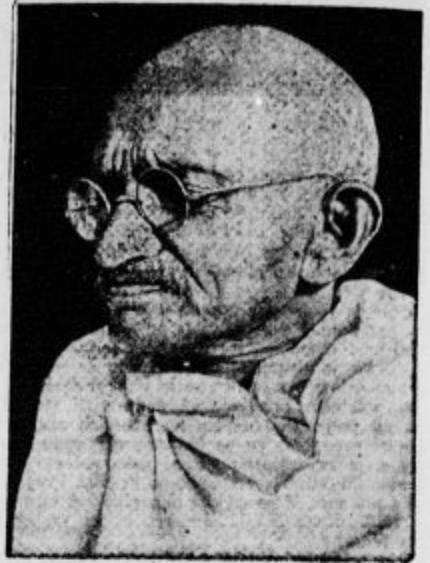
V hribovskih delih Indije živi 70 milijonov gorjancev mohamedanske vere, ki so bojeviti, medtem ko Indi v splošnem niso hrabro ljudstvo. Med

Zunanost indijskega budističnega svetišča

gorjanci in bramanski Indi so zaradi verskih navad večkrat krvavi spopadi, kar je umljivo, saj n. pr. Indom prepoveduje vera uživanje kravjega, mohamedanskim gorjancem pa uživanje prašičjega mesa.

Po bramanski veri mora človeška duša romati v živalskih telesih in tako delati pokoro za grehe. To je vzrok, da so indi usmiljeni z živalmi, kakor malokateri narod na svetu. Po mestih se nahajajo posebne živalske bolnišnice in po svetiščih krmijo »svete opice in krave«, ki so posebno v čišlih. Nevarnih krokodilov ob Gangu ne sme nihče ubijati.

Mahatma Gandhi, veliki borec za neodvisno Indijo

Mnogo Indov dela pokoro s tem, da bičajo in na razne načine ranjujejo svoje telo. To so fakirji.

Zalostna je usoda indijskih žen. Se pred nedolгим časom je bila običajno, da so vdove po moževi smrti žive sežigali na grmadah.

Izmed mest naj omenimo: zgodovinsko mesto Delhi, največje indijsko mesto Kalkuto (1.350.000 prebivalcev), Evropi najbližje mesto Bombay, in sloveče pristanišče Madras. Glavno mesto na otoku Ceylonu je Colombo, ki je važna postaja med Suezom in Avstralijo.

Fakir dela pokoro za svoje grehe

Brahmanom najsvetejše mesto je Benares. Iz vseh delov Indije prihajajo semkaj romarji, da molijo po svetiščih, katerih je 1400, da krmijo svete živali in zlasti, da se kopajo v sveti reki Gangu. Romarji stoje po stopnicah ob reki in se umivajo s sveto vodo. Tu ob bregu postavljajo grmade in najnižja kasta sežiga mrličje, ki so jih prinesli s seboj iz vseh delov sveta; pepel stresejo v reko.

Indija je velika, bogata, zelo važna dežela, ki jo brez dvoma čaka velika bodočnost. Vsa prizadevanja indijskih rodoljubov gredo v zadnjih letih za tem, da se Indija otrese angleškega varstva in postane samostojna in neodvisna država.

Resnično neodvisnost si priboriti in jo ohraniti more samo gospodarsko in kulturno visoko stoječe ljudstvo. Morda bo sedanji svetovni spopad v svojih velikih posledicah ugodno in končno rešil tudi težavno vprašanje neodvisne indijske države, za katero se posebno trudi znani indijski prvak Mahatma Gandhi.

Hiša preprostega Indijca

DIMNIKAR

C. Invernizio

ZA NAŠE MLAJŠE

(Dalje.)

Tisti trenutek je prihitelo več stražnikov, da bi pomirili trušč ter prijeli nesramnega glumača. Eden izmed stražnikov je dal poklicati rešilni voz ter skočil vanj skupaj z dečkom, mojstrom Petronom, Grilko in Plezačkom.

Balin je skočil na kozla h kočijažu, kajti tudi on je želel zvedeti za usodo ubogega fanta.

Splohna je dimnikar zvesto pripovedoval stražniku, kaj se je bilo dogodilo, da je mogel ta napisati vse v svoj zapisnik.

Ko so prišli v bolnišnico, so ubogemu glumcu umili šminke, ki mu je pokrivala lica; slekli so mu okrvavljeno obleko, nakar so ga pazno pregledali zdravniki. Ti so zmajevali z glavami.

Njegovo telo je bilo polno modrikastih lis, ki so mu jih povzročili udarci in je bil kakor okostnjak.

»Tudi če bo ozdravel, ne bo za dolgo, ubožec!« je vzkljnil eden izmed zdravnikov sočutno. Mojstru Petronu so, kakor otrokom, debele solze kapale po obrazu.

»Tistega falota, njegovega gospodarja, bi po pravici vtaknili v ječo!« je zabundal dimnikar. »Ne bojte se, po pravici ga bodo sodili: prejel bo kazen, ki jo je zaslužil.«

Glumca so položili na belo posteljo in neka usmiljenka ga je prevzela v svoje varstvo. Stražnik in tisti, ki so spremljali dečka, so dobili dovoljenje, da bodo smeli ostati tam, dokler se dečko ne bo zavedel.

Zdaj, ko je bil glumec umit, so se jasneje razbrale njegove poteze in njegov modrikasti ter izmučen obraz je vzbujal sočutje.

Grilka se je ob mišli, da je ubožec zaradi nje v takem stanju, jokala in prosila Marijo, naj ga reši.

Iznenada je mall široko odprl svoje velike sinje oči in njegov pogled se je kakor pribit zapil v Grilko.

Ona je, ravno ona je, draga deklica, ki ga je pomilovala, ki je pokazala toliko usmiljenja do njega.

Oči so se mu zasvetile; ubogi glumec se je nasmehnil... potem pa je zamrmlal: »Mama... sestra... ne bom vaju več videl. Ta grdi šlovec me je ugrabil in hoče, da umrem. Ohi! Moj Bog, evo ga! Zdaj me bo oplazil s palico!«

Grilka je položila glumcu roko na željo. »Ne boj se,« je spregovorila s svojim prijateljem, ubranim glasom, »ne bo ga sem. Mi smo tu, da te bomo branili.«

»In ko boš ozdravel, te bomo odpravili k materi in sestri.«

Stražnik, zdravnik, mojster Petron in sestra, vse so bili ginjeni.

Mali glumec pa ni jokal; ne, smejal se je kakor ves srečen, prijel Grilko za roko in si jo položil na ustnice.

To je bil njegov zadnji napor. Ročice so mu brez moči omahnile na odejo, glava mu je neigibno obstala na vzgljavi, velike oči so se zaprle, a smeh mu je še vedno igral na ustih.

Zdravnik, ki se je sklonil nad njim, se je zravnal:

»Dotrpel je,« je dejal. »Ubogi glumec!« Grilka je bruhnila v jok, medtem ko so se drugi spoštljivo odkrili pred žrtvijo surovega glumača.

Teden dni pozneje so dimnikarji zvedeli, kako je bil mali glumec pred dvema letoma ugrabljen neki vdovi, ki je živela v majhni villi v srednji Italiji.

Koliko je nesrečna vdova pretrpela, tega pero ne more popisati.

Uboga mati je skoraj vse svoje premoženje potrošila s stroški za oglašje in nekoristna izsedovanja, in ko je zdaj brala v časopisih o žalostnem koncu malega glumca, je imela slutnjo, da je ta brkone njen sin. Odhitela je v Turin in izvedela, da je truplo, ki so ga takoj po smrti obducirali, že pokopano.

V bolnišnici je ležal močno zastražen nečloveški gospodar, ki je bil zaradi udarcev, prejetih od občinstva, malone pri kraju življenja.

Izpovedal je, da je bil mali glumec ugrabljen sinček vdove, in je dejal, da je tako slabo ravnal s njim zato, ker nesrečni dečko ni mogel pozabiti mamice in se ni mogel privaditi na klateško življenje.

Da ni vdova z lastnimi rokami zadavila nesrečnika, ko je slišala to njegovo izpoved, se je imel zahvaliti zgolj temu, da so jo odstranili od njega.

Vdova je zvedela vse, kar so mojster Petron in njegovi fantje storili za malega glumca; zvedela je tudi, da je vsa družina dimnikarčkov spremljala malo krsto, pokrito s cvetjem, na pokopališče, in da je neka dobra grofica prevzela vse stroške za pogreb. Govorilo so tudi o nekakšnem pobiranju podpisov za prispevke, da bi žrtvi postavili lep nagrobnik.

Uboga mati je hotela govoriti z vsemi temi dobrimi ljudmi ter se jim zahvaliti za vse, kar so storili za njenega ubogega sinčka. Poljubovala je Grilko in Plezačka, ki sta bila deželna poslednjega nasmeha njenega otroka. Potem je s tresočim se in jokajočim glasom blagoslovila oba otroka. Ta prizor je dolgo časa ostal v srcu vseh prisotnih.

Vdova je ukrenila vse potrebno, da so sinčkove ostanke izkopali ter jih na novo pokopali v rodbinskem grobu v rodnem kraju.

Posledica tega dogodka pa je bila ta, da se dimnikarčki, predvsem pa Plezaček in Balin, niso mogli zabavati v zadnjih dneh predpusta.

Plezaček je z grozo pomislil: »Kaj ko bi mene zadela usoda tega ubogega fanta! Ko bi me ločili za vedno od moje dobre matere, od moje sestrice in bi padel v roke takšnega gospodarja, kakršen je ta glumač!«

Nato je sam pri sebi dodal: »Toda za kaj ni ubožec nikomur tega zaupal? Zakaj ni skušal uiti? Morda je njegov gospodar budno pazil nanj, pa mu ni bilo mogoče pobegniti. Tudi drugi glumači v tisti družbi so bili nedvomno zlikovci, pa se ni mogel nikomur zapupati. Vendarle bi bil jaz na njegovem mestu imel več poguma. Kaj bi se bilo pripetilo meni, če bi bil klical med tistimi razbojniki mamo in Grilko, in če bi se bil pokazal strahopetnega!«

Mrzla zona ga je spreletela po plečih. Od tistega dne se je Plezaček, najsi je še tako pamteno govoril, izogibal, da bi bil sam. In je kazal nekakšno bojazn. Dasi ga je mojster Petron razumel, ga je vedno jemal s seboj, da bi tudi mamica Kabel mirno živela. Saj se je ta dobra ženska bala maščevanja razbojnikov, kadar bi prišli iz zapora.

Dnevi so minevali.

Bližala se je velika noč, ki so jo vsi z veseljem pričakovali, ker je prinesla pomlad.

Še en mesec in dimnikarčki se bodo vrnili v svoj rojstni kraj!

Kolikšno veselje, ko bodo spat videli svoja gore, čeprav s snegom pokrite, se vzpenjali kakor kose po pečinah in dihali čisti, s kisikom napojeni zrak domačih krajev!

Toda, bosta li grofica in gospa Duponti držali svojo obljubo, da pojedeta tudi sami v Savojo?

O tem je bilo govora neko nedeljo, ko je mamica Kabel odšla s Plezačkom in Balinom v hišo Zlahne gospe. In spet je bila tu ravno gospa Duponti, ki se je bila nastanila v palači grofice Ade, ki ji je dala v najem nekaj sob v pritličju.

Stari, dobri gospe je zelo ugajalo življenje v bližini Ade, katero je vzljubila kakor rodno hčer.

»Kvečjemu še en mesec,« je dejala mamica Kabel, »potem pa se bomo vrnili domov.«

»Ze?« je vzkljnila Marija, ki je sedela poleg Grilke in so se ji oči svetile od veselja.

»Letos se je tudi mojster Petron nekoliko zakasnil,« je odvrnila mamica Kabel, »toda zadovoljna sem, da je bila zimska doba zanj dobra in donosna, kakor tudi zame in za moja otroka.«

»Toda v gorah je kar naprej sneg,« je opomnila grofica.

»Samo na vrhovih, gospa grofica,« je odvrnila gorjanka, »toda čez štirinajst dni v nižavji ne bo več sledu o njem, travniki bodo začeli zeleneti in na pečinah bodo poganjali cvetovi. Naše siromašne hišice, zavarovane okrog in okrog od skal, se ne boje ne vetrov ne plazov. Ta čas se vsi, ki so bili s čredami v planotah, vračajo domov, v svoje kočje in staje, v katerih imajo čez noč zbrane svoje črede, in naši dečki, ki pozimi služijo za dimnikarčke, poleti pasejo živino in so srečni. Tako dobro se živi tam gor!«

Na še vedno lepem obrazu mamice Kabel je žarelo goreče hrepenenje po njenem gnezdu, čeprav je bilo brez kakršne koli udobnosti.

Grofica in gospa Duponti sta se smehljali ob tem navdušenju.

»In vi, groficiha Marija,« je spregovorila Grilka, »ne pojedeta z nami tjakaj?«

»Pojdem, če me bo povedla mama. Toda kaj ne ostanem tukaj?«

»Ker tudi jaz nočem zapustiti mamice, in zdj se mi, da že tisoč let nisem videla Sisice, svoje kozice, ki sem jo pustila v oskrbi pri mamičji Rozi.«

»Toda ali ti ne bo žal po tvoji sedANJI topli sobici, voznjah v kočiji in učenih urah pri gospodini?« je vprašala grofica.

»Oh, pač,« je vzkljnila Grilka s priznanjem vredno odkritosrčnosti, »žal mi bo po vsem tem, najbolj pa po naši drugi grofici, ki je ravnala z menoj kakor s sestro. Toda molila sem se, ko sem prišla v mesto, mislila sem, da si ne bom ničesar več zaželela, zdaj pa čutim, nasprotno, tudi v tej vilinski palači domotožje po naši siromašni koči. Saj moje oči ne vidijo tu ne snega ne gor! in nič več nisem poleg svoje mamice, ki me ima tako rada in me je vselej vzela s seboj, kadar je bil semenj v Mortignju.«

Grofica in Marija se nista čutili užaljeni ob tej odkritosrčnosti; mati in hči sta znali ceniti te občutke.

S svojo nevednostjo mala gorjanka ni kazala samo ljubezni, ki jo vsakdo čuti do svojega rodnega kraja, ampak v tem je bilo tudi nežno čustvo do matere, ki ga nikakor niso mogli omalovaževati tisti, ki so jo poslušali.

»In ti, Plezaček,« je dejala gospa Duponti, »si prav tako zadovoljen, da boš zapustil Turin?«

»Prav za prav... bi bil zadovoljen,« je odvrnil on z iskrenim nasmehom, »če bi bili vsi tile, ki so zdaj tukaj, pri meni tudi gori.«

Vsi so se zasmejali.

»Toda, misliš li, sinko moj,« je rekla gorjanka, »da bi se gospada mogla prilagoditi našim bornim kočam ter živeti po našem?«

»Če bi nas gospa grofica in gospa Dupont počastili s svojim prihodom in obiskom, jima ne bi mogli nuditi stanovanja. Morale bi se odpraviti v Mortigny.«

»Ali je ta zelo daleč od vaše vasice?« je vprašala Ada.

»Ne, gospa grofica, toda tam ni voznih poti in naše so za tistega, kdor jih ni vnjen, neprikladne.«

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Naši mali

Tonka, mala Robinzonka

Na morju.

Na ladji ni več Robinzonke, ni več Tonke, ni več majhne deklice, le gibčen mornarček v modrih hlačah se sprehaja po krovu in pleza po vrhov. Tako se je spremenila mlada divjakinja.

Ta mornarček zna plezati kot opica: učencec Buče je.

Zna skakati preko vrvi in čez stole na krovu: tega se je od Kozice naučila.

Zna plavati in tekmuje z ladjo... otrok otoka je.

Nima časa, da bi se dolgočasila. Toliko stvari je na ladji, ki jih še nikoli ni videla. Postelja je zanjo nekaj novega in zobna krtačka tudi.

Zdaj se mora življenja na novo učiti: ne sme si brisati nosa v namizni prtici in ne sme jesti s prsti. Maže za čevlje in sme zamenjati z zobno mažo in vazelino ne s sladko smetano.

Na ladji je tudi na tisoče zabav, ki jih še ne pozna: glasovir, po katerem boječe premika svoje prste, gramofon, na katerem slišiš resnične ljudi, kako pojejo, in še radio, ki govori vse jezike in igra na vse instrumente.

Nazadnje pa še kino, ki ga včasih zvečer vrte na ladji. Tonka gleda in se ne more načuditi ljudem, ki hodijo, se smejejo in govore kot bi bili živi.

Najpriprostejše stvari: ura, ki bije, budilka, električna svetilka, so prava čuda za mornarčka Robinzonko.

Kokica pa bi najrajši vedno spala. Glavico skriva pod peruti. Revica ima morskno bolezen. Le gramofon jo včasih prebudi iz njene otupelosti. Jezna je, ker sliši glasove, pa nikogar ne vidi. Divje kljuva po črni plošči. Da bi prevpila neljube glasove začne svojo pesem: Ena ptička priletela, ena drobna ptičica.

Lojzek hodi kakor pes za svojo sestrico. Ponosen je na vse, kar dela, vendar pa je zraven tudi nekoliko nemiren. Zakaj zdaj meni, da je postala resničen deček, odkar hodi v fantovski obleki, in se sprašuje, če bo mama zadovoljna, da ji pripeljejo še enega dečka... Tako potekajo dnevi.

Neko jutro pa je na ladji že zgodaj vse pokonci.

Iz megle se pokaže siva črta...

»Pozdravimo domovino!« pravi kapitan.

Kmalu nato zapljuje ladja v pristanišče.

Robinzonki se kar v glavi meša od silnega trušča, ki vlada v pristanišču...

Nato stopijo v vlak, ki jih urno popelje v belo Ljubljano.

Na postaji jih že čaka mama z Lenčko. Oče ji ginjen steče nasproti in jo veselo pozdravi:

»Velikega fanta sem ti pripeljal.«

Medtem ko Lojzek razlaga Lenčki, da bo veliki mornarček kmalu postal deklica, objema mama ponosna svojega fanta, od sonca ožganega, in išče pod ogorelo kožo malo Tonko, ki jo je pred tolilniki leti izgubila.

»Mudi se mi, da te skoraj vidim svoja dvojčka,« se oglasi oče in vsi se podajo proti izhodu.

Pustimo jih za kratek čas v tihi družinski sreči in pogledimo za hipec na otok.

Vsako jutro beži okoli osmih mala čreda iz gozda proti obrežju, se ustavi, voha po zraku in žalostno mekeče.

Vsako jutro prijezdi majhen jezdec, ki vleče svojega konjiča za ušesa, v Tonkino hišico, spleza na mrežo in nato bega iz enega prostora v drugega. Kozica mu sledi... in za kratek čas obstaneta začudena, medtem ko se srnci pokažejo solze v očeh.

Zivali niso pozabile.

(Nadaljevanje prihodnjilj.)

Botra z griča

Botra z griča

Dragi moji otročiči! Zares vas moram pohvaliti. Prav pridni ste. Pred seboj imam zopet cel knjig pisem, ki ste mi jih pisali in rada bi vse objavila v našem koticu in bi tudi vsakemu rada odgovorila. Ampak bojim se, da bi s tem tale naš koticek postal nekoliko predolgočasen. Po pravici vam moram namreč povedati, da so nekatera vaša pisma precej dolgočasna, vse preveč po enem kopitu napisana. Vsakdo mi površno opiše domačo vasico in me povabi na vijolice ali češnje ali tudi že na grozdje. Nič posebnega ni v njih, kar bi vse naše bralce zanimalo. Pa veste, da je zdaj stiska za papir in zato tudi v našem koticu ne smemo razsipno šariti z njim. Saj nam ne ostane nič več prostora za uganke, za razne kratkočasnice in igre. Zato bom odslej objavljala le ona pisma, v katerih bo zares kaj zanimivega: morda opis kakega posebnega dogodka, kakor ga je zadnjič opisala Ivanka z Barja, ali kaj iz zgodovine vaše vasi ali vaše domače hiše in družine, morda tudi kaka posebna pravljica ali opis kakega dogodka, ki se ga spominja le še kak stari oče ali babica iz vaše vasi. Drugim bom pa le kratko odgovorila na njih pisma. Mislim, da bo tako prav in boste vsi zadovoljni.

Pravda za moje ime pa še vedno ni odločena. Najmočnejši sta dve skupini: ena je za Metko, druga za Polonco. Počakala bom še štirinajst dni, potem bom pa štela glasove in večina bo odnesla zmago. S tistim imenom bo vaša botra ponovno krščena. Za to priliko se je že teta Tilka ponudila, da mi bo za botro in jaz sem ji prav hvaležna za to. Tako bo vaša botra imela botro in vi se boste lahko pogovarjali z botrino botro. Mislim, da bo vam tudi ta všeč, saj je prav prijazna in skrbna tetka.

Olga Kambič, uč. II. razr. iz Prapreč pri Štrekljencu: Računati znaš dobro, vesela sem

Za mlade risarje

Iz narave

Znamenje sovrašтва

Kače so izmed vseh živali ljudem najbolj znane, toda kljub temu je v njihovem življenju še marsikaj, kar je večini ljudi neznano. Vedno so bile kače znamenje hudobnega duha, polnega zvijače in zlobe. Zato so se zanimali zanje ne le znanstveniki, marveč tudi razni raziskovalci. Napisali so o njih debele knjige, v katerih opisujejo nad 2300 vrst kač, pa najbolj verjetne in neverjetne dogodke iz lovov na kače.

Kača je čudovit primer, kako se žival prilagodi življenju. Vemo, da je oblika kačjega telesa prav posebno skačja; vemo, da so nekateri strupene, druge nestrupene, vse pa brez nog; da nam ne bo mogel nihče očitati netočnosti; povejmo kar takoj, da najdemo tudi med kačami, ki sicer nimajo nog, kače z nogami, kot n. pr. anakonda. Seveda niso te noge tako razvite kakor pri martinčku, ostanki odnosno sledovi nog pa so le. Kakšno prednost nudi kačam ta breznožnost? Kače zalezujejo podgane, miši itd., ki se skrivajo po luknjah. Za tako zalezovanje pa je najprikladnejša oblika kače, to je plazede živali brez nog. Ker nimajo nog, imajo ogrode, zlasti rebra tako urejena, da jim noge nadomestijo in se plazijo z njihovo pomočjo. Hodijo, tako moremo reči, kar z rebri. Vsako rebro izmed netočnosti, ki jih ima kača, se giblje samostojno na vretcih z oblazinami sklepi ter sega med mišičjem do kože, Luske, ki jih privzdigajo posebne mišice, pa se naslanjajo na tla, po katerih se plazijo. Čim bolj so tla hrapava, tem urnejše so kače.

Naše kače so neizprosni sovražniki mnogih tudi koristnih živali. Napadajo ptičke, martinčke itd.; belouška ima za posebno slaščico žabe itd. Nekatero kačo, posebno take z majhno glavo, drobnim zobovjem in s slabo razvito spod. čeljustjo so strupene. Zato ne morejo loviti večjih živali tako, kakor n. pr. boa, ki se jih kar ovije in jim stare kosti; manjše kače jih morajo, da jih morejo mirno požiti, vsaj ohromiti, če že ne umoriti. Strup izločajo posebne žleze strupnice, ki so v zvezi z volim zobom. Kadar strupena kača ugrizne, skrtijo žvekalne in sečne mišice mešiček, v katerem se nabira strup, da se pcedi po cevčici v rano. Manjše živali, podgane, martinčke, kuščarji, ptički kmalu poginejo. Tudi človeku je strup nevaren, včasih celo smrtno nevaren. Vendar je marsikaj, kar se glede tega očita kačam, pretirano. To velja zlasti o kačah iz tujih, tropskih krajev.

Prav tako ne drži to, kar pišejo razni raziskovalci o hipnotični moči kačjih oči. Res je, da je kačji pogled nekaj edinstvenega, kajti spodnja trepalnica, ki prekriva oko, zraste z zgornjo in tvori sprednjo roženico, leča pa je

(Nadaljevanje spoda na 11 strani.)

tudi tvoje velikodušne želje, naj bi še devetdeset let dočakala. Bog te usliši! Tisto pa ni res, da imam dečke rajši kot deklice. Oboji ste mi enako pri srcu, zlasti, če ste pridni in veseli. Mihiš jer pa zares ne maram. Češnje mi pa kar pošlji, že zdaj se veselim nanje.

Kosem Ferdo in Vrščaj Alojzij, VII. razr. na Mirni. Vidva me vabita na dolensko vizo. Se vidi, da sta fanta in vama je že zdaj pijača na mari. Ampak pazita, da vaju gospod Janez Kalan ne sliši. Ta bi zaropotal, ker ta gospod pijancev med našim narodom videti ne more. Pa ima čisto prav, tudi meni je pijanec prava gnusoba. Zato na vaše vino ne bom prišla, v mislih pa bom z vama, kadar v Trbiški kapelici molita k Materi božji. Lepo vaju pozdravljam in kmalu se spet oglasita.

Gabrijela Intihar, V. razr. in Viktorija Avsec, IV. razr. iz Smihela. Tudi vidve sta se uvrstili v krog naših malih. Lepo vas pozdravljam in upam, da nam bosta dolgo zvesti ostali. Smihel poznam, že večkrat sem bila tam in mi je prav všeč. Le pridno hodita h kapelici, ki jo je zidal neki duhovnik, ko je bil še majhen. Če boste goreče molili, se nas bo moral Bog uslišiti!

Pozdravljen!

IVO ROMIČ: PRINCE PASTIRČEK PALČKI PRAVLJICA

Bila je dolina, ravna in plodna; nad njo se je dvigal prijazen grič, a na griču je stal grad. V njem je prebival zelo dober in usmiljen graščak s svojim sinom Ljubomirom. Ker je graščaku umrla žena, je vzel k sebi svojega brata in njegovo ženo. Pomagala sta mu pri gospodarstvu. Bratu je izročil oskrbnitvo, njegovi ženi pa gospodinjstvo. S seboj sta privedla tudi svojega sinčka, ki se je kaj rad igral z Ljubomirom, seveda le takrat, kadar je ta bil doma. Ljubomir je namreč rad obiskoval kmete, jih opazoval pri njihovem delu, se z njimi pogovarjal o tem in onem in jim pomagal s tem, da je očeta prosil za to ali ono njim v prid. Ker je graščak svojega sina zelo ljubil, mu ni nikdar zavrnil kake prošnje, ampak je storil, kar je le mogel in tako podložnikom olajšal marsikakšno gorje. Radi njune plemenitosti so podložniki oba jako spoštovali, radi ubogali in ljubili.

Zgodilo se je, da je graščak nenadno umrl. Ker je bil Ljubomir še mladoleten, je prevzel oblast nad tlačani graščakov brat. Ze kot oskrbnik je kruto ravnal s kmeti in jih pretepal, ko pa je postal neodvisen gospodar, jih je kar zverinsko mučil. Sleherni dan so biriči gonili v grad trume zgaranih kmetov in jih za prazen nič preteпали so

Oskrbnik je kruto ravnal s kmeti in jih pretepal.

krvi. Nekatere so potem še pometali v smrdljive ječe, odkodere se je le redko kdo vrnil na beli dan. Zloben pa ni bil samo novi graščak, ampak tudi njegova žena in še celo sinček je bilo všeč gledati, ko so mučili uboge tlačane.

Prince, ki je bil zaradi očetove smrti ves potr, je sicer prosil svojega strica, naj bo usmiljen do svojih podložnikov, toda zaman. Zato je pogosto skrivoma odšel na bližnje njive in tolažil nesrečne tlačane. Ko je graščak to zvedel, se je silno razjezil nad Ljubomirom, na skrivaj ga je odpeljal v najglobljo klet, ga okoval in zaklenil. Ker mu je

podobna urinemu steklu. Zato je pogled kače srep in steklen. Vse to je urejeno zato, da so oči kače, ki se plazijo pri tleh med trnjem in kamenjem, zavarovane.

Tako vidimo, da je na kači to, kar se nam zdi nekaj skrivnostnega in čudnega, prav za prav le izredna prilagoditev na razmere, v katerih živi. Ne smemo si kač misliti bolj hudobnih in zvitih, kakor so druge živali. Vzeti jih moramo take kakršne so, namreč v vednem boju za življenje, ogrožene od nešteti sovražnikov, med katerimi je tudi človek. Njihov strup, saj je od 1800 kač kakih 900 strupenih, neopaznost med vejicem in grmovjem, pa čudna oblika povzročajo mržnjo, ki jo čuti človek pred kačami.

tudi brano donášal sam, in še to po skrivnem hodniku, ni nihče vedel, kam je dobri princ tako nenadno izginil. Ker so ga vsi ljubili, so bili zelo v skrbeh zanj, da se mu ne bi kaj zalega pripetilo, neprestano so ugibali, vendar zaman.

Tisti čas je stala globoko pod gradom lesena koča. Bila je borno prebivališče revne vdove in njenega sinčka Tinčeta. Vdova Ana je bila grajska perica; dan za dnem je stala ob potoku, ki je šumel blizu koče, in se mučila s pranjem. Nova grajska gospa je bila kaj ošabna in zadržana, zato ji perilo nikoli ni bilo dovolj belo. Marsikaterikrat je morala ubega Ana še vdrugič oprati ta ali oni kos. Za ves njen trud pa ji je le malo plačevala. Zato sta s Tinčetom hudo skramno živela. Ko bi jima bližnji kmetje ne bili pomagali z živežem in ko bi ne bila imela stare koze, ki jima je dajala zdravega mleka, bi morala zaradi gladu umreti. Kajti novi graščak jima niti ni pustil, da bi za se obdelovala vrtiček ob koči, ampak sta morala vse, kar je zrastle v njem, oddati v grad.

Po pravici sta zato zasovražila novo grajsko gospodo. Večkrat sta se spominjala dobrega prejšnjega graščaka, posebno pa še zalega princa, ki je tolikokrat pritekel k njima v kočjo ter jima vedno kaj prinesel. Posebno Tinčetom sta bila velika prijatelja, nštetokrat sta se skupaj igrala in tekala po gozdu. Kako lepo je bilo takrat, zdaj pa je vsega tega konec.

Ko je Ana nekega dne prinesla oprano perilo v grad, ji je grajska dekla, njena prijateljica, skrivaj povedala, da je dobri princ Ljubomir pred dnevi neznanokam izginil. Dobra ženica se je ob tej novici na vso moč razžalostila. Kar mogoče hitro je opravila svoje delo in hitela domov. Poklicala je Tinčeta, ki je ravno privezoval kozo, in mu povedala žalostno novico. Tinče tisti večer kar ni mogel zaspati. Neprestano je mislil na ubega princa.

»Ko bi vsaj vedel, kje je, šel bi in ga rešil, graščaka bi pa zapri v najtemnejšo ječo, ker je tako hudoben,« je modroval sam pri sebi.

Drugi dan je ves pobit in žalosten odgnal kozo na pašo v gozd. Druge dneve je veselo vriskal in zvižgal, sedeč na velikem štoru, ta dan pa ni imel nikjer obstanka. Kakor mokra miš je lazil med ogromnimi drevesi sem ter tja. Na nič drugega ni mislil, ko na princa.

Ko je tako zamišljen pritaval do globokega jarka, je naenkrat zaslišal slaboten glas, ki je klical na pomoč. Takoj se je vzdrnil iz zamišljenosti in se sklonil niže k jarku, kjer je v svoje največje začudenje na dnu zagledal malega bradatega možička. Sprva se je kar malce ustrašil, kajti takega bitja še svoj živ dan ni videl. Ko pa je mali pritikavec ponovil prošnjo, naj ga reši, se je Tinče opogumil, se vlegel s trebuhom na tla, iztegnil roke v jarek in tako počasi izvlekel neznanu bitje na plan.

»Najpristrčnejša ti hvala,« se je zdajci oglasil malček, da si me rešil. Pred dvema dnevoema sem odšel od doma, da bi nabral jagod, tukaj pa mi je spodsnilo in sem padel v jarek. Klical sem na pomoč, toda mojega slabotnega glasu ni nihče

Nove slike

presv. Srca Jezusovega

v velikosti 47 x 68 cm boste lahko dobili še čes par dni.

Slike so izredno uspešno bakrotiskno delo in se lahko kosajo z vsemi podobnimi tujimi izdelki. Ne odkikuje jih pa samo lepota in izdelava pač pa tudi cena saj bodo za čes obhajanja pobožnosti deveterih prvih petkov le po **20 Lir**, kar je neverjetno nizka cena v primeri s tovrstnimi mnogokrat tudi slabšimi izdelki. Slika naj si kupi vsak ne samo oni, ki opravljajo pobožnost 9 prvih petkov, ampak tudi drugi saj je slika lahko izredno lep okras vsakega stanovanja!

Slike lahko tudi naročite v naprej pri Odboru 9 prvih petkov, Miklošičeva c. 7 (Pr. zv.) ali pri Ljudski knjigarni — pred škofijo ali pri podružnici knjigarne, Miklošičeva 5 v Ljubljani oziroma v Novem mestu v Ljudski knjigarni (preje Krajec) drugod pa pri vseh župnih uradih.

lišal. Zato se ti še enkrat najlepše zahvaljujem. Za plačilo si želi karkoli hočeš.»

Tinče je pazljivo poslušal malega govornika. Hipoma pa se je nečesa spomnil: segel je v žep in izvlekel svoje horno kosilce, kos kruha, in ga ponudil malčku. »Če si bil že dva dni v jarku, si gotovo lačen, na vzemi in jej. Prav rad bi ti postregel s čim boljšim, pa kaj, ko ne morem.«

Prijazni pritikavec je vesel segel po kruhu in ga hlastno pouzil.

»Tako, zdaj mi pa povej, kdo si prav za prav in odkod,« je spregovoril Tinče, ko je oni pospravil borno kosilce. »Jaz sem pastir Tinče, grajska perica Ana je moja mamica in tista koza tam je najina krvavica.«

»Jaz sem pa palček Nalček. Nedaleč od tu je moj in mojih bratčev dom. Prebivamo v votli pečini in zvesto izvršujemo svojo službo. A dovolj o tem. Rajši mi povej, kaj si želiš za plačilo, ker si me rešil?«

»Jaz sem palček Nalček.«

»Veš, Nalček, jaz sem te rešil, ker je bila to moja dolžnost in niti malo ne zato, ker sem pričakoval kake nagrade. Ker pa mi že ponujaš, naj bo. Ti si torej palček. Kakor mi je mama pripovedovala, veste vi palčki marsikaj, kar je nam navadnim ljudem ne naznano. Zato ti je najbrž znano, kam je izginil princ, rajnega graščaka sin. Če bi mi to vedel povedati, bi ti bil do smrti hvaležen. Princa sem imel zelo rad, ker je bil tako dobrega srca.«

Palček je pazljivo gledal in poslušal Tinčeta ter spoznal, da dečko resnično žaluje za princem. Zveselil se je iskrene ljubezni, ki je vezala in še veže dvoje mladih src, ki sta sicer tako različnega stanu. Sklenil je pomagati svojemu rešitelju, kolikor bo le v njegovi moči.

»Jaz ti sicer ne vem povedati, kar želiš, toda pomagati ti pa hočem, da čimprej izveš. Treba je le, da greš z menoj na moj domek. Tam poprosim svojega najstarejšega brata, da nama pomaga odkriti skrivnost. On ima namreč čudodelen prstan, sestavljen iz devetindevdeset biserov, ki je vsak manjši od prosa, ter ima to lastnost, ako ga vržeš v vrelo vodo, da se v sopari takoj pokáže željena stvar. Seveda pa si smeš želeti samo koristno stvar, če bi si zaželel nekaj, česar ni potrebno vedeti, bi prstan takoj izgubil svojo čarobno moč. Ako ti je prav, greva k mojim bratcem.«

Tinče je bil takoj za to; privezal je kozo k najbolj košatemu grmu, nato pa stekel za palčkom. Kaj kmalu sta dospela do majhnega jezera. Malo vstran se je dvigala velika pečina, ki je imela polno špranj, pa tudi velikih lukenj. Prav sredi pečine je Tinče zagledal majhna, z železjem okovana vrata, na vsako stran vrat pa po eno okno. Nad vratci je bila ozka špranja in iz nje je molel zakajen dimnik, iz katerega se je močno kadilo.

»Moji bratci kuhajo kosilo, pa se kadi,« je pojasnil Malček.

Ko sta dospela do vrat, je Malček močno potkal. Kmalu so se odprla in na pragu so se prikazali trije palčkov bratci. Ko so zagledali Malčka, so planili k njemu in ga veseli objemali.

(Nadaljevanje prihodnj.)

PRAVNI NASVETI

Prijava in zapora goveje živine. Po neredbi Visokega komisarja se je morala do konca maja prijaviti Prehranjevalnemu zavodu preko občine vsa goveja živina. Tudi za nadaljnjih 12 mesecev je določeno, da bo moral vsakdo, ki ima več kot dve glavi goveje živine, prodati Prehranjevalnemu zavodu delež 30% teže. Vsa za klanje določena goveja živina ostane pod zaporo in na razpolago temu zavodu.

Prijava vina. Zaradi ureditve preskrbe z vinom so izdani posebni predpisi. Trgovci na drobno in debelo, kakor tudi gostilničarji, morajo v 10 dneh prijaviti vse zaloge vina občini, na katere ozemlju je vino, ki ga je treba prijaviti ločeno po vrsti in kakovosti. Občine morajo poslati prijave Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu preko okrajnih načelstev. Vino morajo prijaviti poleg gori navedenih tudi druge osebe, ki imajo več kot 3 hl vina. Od sedaj naprej se sme vino, ki je pri trgovcih na debelo in pri vinogradnikih, prodajati samo po predhodni odobritvi Pokrajinskega prehranjevalnega zavoda. Ne postavi se pa pod zaporo tisto vino, ki je potrebno za potrebe družine in uslužbencev gospodarstva, največ do 1 hl letno na osebo.

Novo takse za živinske potne liste. Vse določanje takse za živinske potne liste so odpravljene in so uvedene nove. Nove takse so dvojne: pokrajinska in občinska taksa. Pokrajinska taksa znaša za izdajo živinskega potnega liste, ki se nanaša na drobnico, 0,50 lir, na konje in goveda po 3 lire oziroma za starejše konje in goveda z enim ali več stalnimi sekalci od glave po 5 lir. Za potrdilo o prenosu lastništva se plača prj drobnici od glave po 3 lire, pri konjih in govedih pa po 10 oziroma 15 lir. Občinska taksa pa znaša: za izdajo živinskega potnega lista 1,50 lir, za prenos lastništva na živinskem potnem listu 1 lira, za obnovitev potrdila o zdravju živali 1 lira, za spremembo namembnega kraja 1 lira, za pregled živali 0,50 lir. Navedene takse se plačujejo s porabo Pokrajinskega kolkovanega papirja in z občinskimi koleki, ki se nalepljajo in uničujejo na zadevnih listinah.

Cenik za čevljarska dela. Te dni je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino predpisal maksimalne cene za čevljarska ročna dela in za popravila. Cenik je objavljen v 42. številki Službenega lista z dne 27. maja 1942.

Cenik za dimnikarska dela. V 40. številki Službenega lista je objavljen cenik za dimnikarska dela.

Sporna m'ja. S. K. Č. Kupili ste gozd, y katerem ni prave meje. Sosed vam kaže mejo drugače, kakor vam jo je pokazal prodajalec. Če bi se ravnali po meji, ki vam jo kaže sosed, bi bili precej oškodovani, ker bi morali pustiti dosti lepega drevja sosedu. Vprašate, kako bi se dala stvar brez prepov in prav urediti. — Če se s sosedom ne morete samj pomeniti, in tudi ne marate na sodišče, prosite pri občini, da posreduje. Če ne bo uspeha, pa bi na vsak način radi dognali pravo mejo, ne bo kazalo drugega, kakor da prosite pri sodišču, da se meja obnovi.

Ruski maršal Suvorov

Eden izmed redkih vojskovodij, ki niso doživeli poraza, je bil velik čudak. V rusko-turški vojni ga je carica Katarina Velika podredila knezu Potemkinu, ki ni imel prav nikakršnega strateškega daru. Knez je razdelil svojo vojsko na dva dela: večjšega je obdržal zase in z njim ni delal nikakršnih vojnih operacij, manjšega pa je dodelil Suvorovu, da Turke popolnoma potolče. Razen tega se je knezov štab neprestano vtikal v ukrepe Suvorova, da bi mu otežilo kočil zmago. Pred napadom na močno turško

Najcenejši, najboljši in najzanimivejši tednik je brezdvomno »DOMOLJUB«!

Izšla je nova knjiga
»Slovenčeve knjižnice«

V zelenem polju roža

ki jo je spisal lani umrl pisatelj Matija Malešič. Povest opisuje naše domače življenje na kmetih, študente, ljubezen, razočaranje itd.

trdnjavo Izmailijo je Suvorov javil Potemkinu, da bo izvršil naskok ob »prvem petelinjem petju«. Suvorov se je bal, da bi mu Potemkinova okolica ne onemogočila operacije, zato namenoma ni navedel točne ure za napad. Še pred zoro pa je maršal sam vstal in hodil po taborišču, glasno kikirikajoč. Vojaki so videli, kdo je petelin, ki poje, in so se z neznanskim junaštvom vrgli na turške utrdbe. Zavzeli so jih v prvem naskoku, na veliko jezo Potemkina, ki je hotel imeti slavo, bojov pa se je ogibal na vso moč.

Vatikanski diplomatski zbor

Te dni je dospel v Rim prvi diplomatski zastopnik japonske vlade pri sv. stolcu. Z njim se je število diplomatskih zastopnikov pri Vatikanu zvišalo od 35 na 36. Med njimi je 13 veleposlanikov in 23 poslanikov. Pet veleposlanstev in poslanstev ima svoj sedež v vatikanskem mestu, vsa druga so v ostalih delih Rima, torej na italijanskem ozemlju. Med temi so tudi poslanstva nekaterih držav, ki so z Italijo v vojnem stanju, pa jim italijanske oblasti kljub temu priznavajo običajne pravice diplomatskih zastopstev.

Izjave generala Nediča

Srbski ministrski predsednik general Nedič je ob zadnjem Hitlerjevem govoru povedal med drugim tudi to-le: »Naše ljudstvo pravi, da vrag vedno pride po svoje. Zdej je na vrsti Anglija. Niti vsakdanje laži, niti intrige, niti tuljenje vseh radijskih postaj ne bo moglo odvrtiti usode. Nastaja nov svet in stari kapitalistični narod na zapadu tega niso razumeli. Zvezali so se s komunizmom, frazozonstvom in židovstvom, da bi rešili stare čase. Nobene kompromisne rešitve ni več.«

Sin, ki se je očetu zdel prevarčen

Glasoviti francoski državnik izpred revolucijske dobe, vojvoda Richelieu (Rišelje), je nekoč obiskal svojega edinega sina, grofa Fonsarea, ki je študiral na pariški univerzi. »Ali potrebuješ kaj denarja?« ga vpraša oče.

»Nič ne potrebujem,« odgovori sin. »Še od onega meseca mi je ostalo celih dvajset cekinov.«

Nato je vojvoda velel sinu, naj mu da denarnico, katero oče nemudoma izroči sinovemu slugu, rekoč: »Tu imate dvajset cekinov, ki vam jih podarja grof Fonsare, da pijete na njegovo zdravje.«

Nato je oče sina resno in strogo oštel: »Vedno moraš pomniti, da si sin vojvode Richelieuja. Zato moraš zapraviti mnogo več denarja! To si zapomni enkrat za vselej!«

Zal moremo reči le toliko, da je dandanes takih očetov na svetu mnogo več kakor pa takih sinov. Richelieujev nauk namreč mlademu človeku ne more biti za srečo in blagor.

O krvnem pritisku in sladkorni bolezni

Vsako stvar skuša človek izračunati na najbolj preprost način. Tako so začeli nekateri računati tudi normalni pritisk v človeškem telesu. Pravijo, da ta normalni pritisk človeške krvi znaša 100 milimetrov in še toliko milimetrov zraven, kolikor je tisti človek, za katerega so pritisk računa, star.

Zdravniki pa pravijo, da je takšno računanje čisto napačno in ne drži prav za nobeno človekovo starost. Krvni pritisk zavisi od vseh mogočih drugih šiniteljev. Nekaj, kar enega lahko od sila razburi, nima na drugega nikakega vpliva in niti najmanj ne spremeni krvnega pritiska. Gotovo je le to, da velja za nenavadni krvni pritisk tisti, ki presega 150 mm. Pri zdravih ljudeh znaša od 20. do 30. leta 115 do 120 mm, od 30. do 40. leta 115—130 mm, med 40. in 50. letom 120 do 135 in med 50. in 60. letom do 140 mm.

Tudi se ne dá reči, da je tisti, ki ima v svoji krvi sladkor, bolan na sladkorni bolezni. Ugotovljeno je namreč, da ima vsak človek v svoji krvi nekaj sladkorja. Zdravi ljudje ga imajo približno za eno žličko.

Kuhinja

Gobova omaka. Gobe sivke (ali katere druge) osnažim, narezam na listke, poparim s krompom, osvežim z mrzlo vodo in denem v kozico, v kateri sem razbelila žlico masti ali toliko presnega masla ali mako več smetane, po mleku pobrane. Za duh denem v kozico sesekljane čebule in seseklja-

Mali oglasnik

V Domoljubu se zaračunajo mali oglasi po besedah, in steer plača tisti ki išče službo L. 0.20 za besedo; v ženitvenih oglasih in dopisih beseda L. 1—; v vseh drugih oglasih stane beseda L. 0.80. Vsem oglasom se priteje še oglasni davek. Najmanjši znesek L. 7—, za ženitvene oglasne L. 20—, Redni Domoljubovi naročniki plačajo polovico manj pri oglasih gospodarskega značaja.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Krojški šiv. stroj
prodam. Naslov v upr.
»Domoljuba« št. 3264.

7 lepih pujskov
7 tednov starih, imam
naprodaj. Lampret Al.
Gatina 4, p. Grosuplje.

Hlapca
za kmečka dela takoj
sprejem. Ahlin, Je-
zica 16 pri Ljubljani.

Kmečko dekle
staro 15 let, vajeno
poljskih in gospodinj-
skih del, sprejme ta-
koj: Salehar Franc,
Ljubljana, Dravska 9.

Fige in grozdčije
nudi najceneje franco
Ljubljana in franco
Radobova vas, Sever
& Komp., Ljubljana,
Gospodsvetska cesta 6.

Brinje in fige
za zganjenjeko ima
stalno na zalogi po
najnižji ceni trvdka
Ivan Jelačin, Ljub-
ljana, Aškerčeva ul. 1.

Smrekovo šreslo
lepo, zdravo suho in
jezičje kupi vsako ko-
ličino osnjarna, Lavrič
J., št. Vid pri Stični,
Ljubljana.

nega, zelenega peteršilja. Gobe pražim pokrite toliko časa, da se osuše. Na osušene gobe denem žlico moke, dobro zmešam in postim nekaj časa pražiti. Nato jih zalijem z juho, ali s krompirjevo ali s krompom. Med praženjem osolim juho s štrtim česnom. Nazadnje primešam omaki dve žlici kisle smetane. Če te ni, ji prilijem tri žlice gorkega mleka. Omako serviram z nezabeljenimi krompirjevimimi kosi.

Brzoparilnike, gnojnične črpalke, Gama,

z 10 letno garandjo nudi

Podržaj Ciril, lg 147
pri Ljubljani

s Zabava po delu. V delavnica v varaždinkega »Tivarjac bodo v kratkem zapeli novi radijski zvočniki. Tako se bodo lahko delavci zabavali po delu s tem, da bodo poslušali svoje tovarniške prenose in pa — državno radijsko postajo.

»Domoljuba stane 20 lir za celo leto, za inozemstvo 30 lir — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglas se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: št. 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za Ljudsko tiskarno: Jože Kramarič.